

4. Semesterbeskrivelse

Peqqissaanermik Ilisimatusarfik
Institut for Sundhed & Natur
Institute of Health & Nature

Bachelor i sygepleje

Semesterbeskrivelse 4. Semester

Indhold

Teoretiske studier:	3
Indhold i sygepleje.....	3
Sygepleje til patienter med cancer.....	4
Lindrende sygepleje & patientinddragelse.....	5
Smertelindring og smertebehandling.....	5
Medicingivning, infusioner og transfusioner samt rammeordination og rammedelegering.....	5
Akutte tilstande	6
Kompleks sygepleje, herunder prioritering af flere, samtidige behov.....	6
Præ- og postoperativ sygepleje.....	7
Sygdomslære del 2	7
Infektionssygdomme:	7
Tuberkulose	8
Øre-næse-hals-sygdomme	8
Mave/tarm/Gas-kir.....	8
Neurologi	9
Urologi	9
Endokrinologi.....	9
Gynækologi og specifikke sygdomme hos manden	9
Reumatologi og ortopædisk kirurgi.....	9
Cancer.....	9
Dermatologi og venerologi.....	10
Oftalmologi.....	10
Generel anamnese	10
Farmakologi.....	11
Intern prøve i farmakologi.....	13
Praktiske studier:	14
Rammer under de kliniske studier:	14
Studiesamtaler:	14
1. studiesamtale	14
2. studiesamtale	14

3. studiesamtale	15		
Intern prøve på 4. semester:.....	15		
Obligatoriske studieaktiviteter i praktik:	17		
Læringsmål efter de teoretiske og praktiske studier:	17		
Evalueringskema for praktik, 4. semester	18		
Semesterets overordnede tema: Kompleks sygepleje med inddragelse af patientens sygdom og behandling			
Omfang i ECTS: 30	Teoretiske studier 15 ECTS		
	Kliniske studier 15 ECTS på klinisk uddannelsessted: sygehus, plejehjem, hjemmepleje, psykiatri.		
Semesterets fagområder:		Teoretiske studier (15 ECTS)	Kliniske studier (15 ECTS)
	Sygepleje	5 ECTS (50 lekt)	9 ECTS
	Sygdomslære	5 ECTS (60 lekt)	1 ECTS
	Farmakologi	5 ECTS (40 lekt)	2 ECTS
	Anatomi og Fysiologi	0 ECTS	3 ECTS
Læringsforløbet indledes med: Opsamling fra 3. semesters prøve samt introduktion til semesterets læringsmål, arbejdsformer og tilrettelæggelse.			
Teoretiske studier:			
Indhold i sygepleje			
Mål: Den studerende kan gøre rede for diagnosticering, behandling og pleje i relation til en vifte af hyppigt forekommende, specifikke sygdomsgrupper; observere, beskrive og forklare symptomer og patologiske fænomener hos konkrete patienter; gøre rede for hovedgrupper af lægemidler (indikation, bivirkninger, interaktioner); under vejledning varetage medicin håndtering i henhold til Sundhedsstyrelsens vejledning; varetage faste ordinationer og rammeordinationer; ophælde medicin, identificere patienten, observere, vejlede og dokumentere under varetagelse af patientsikkerheden og med særlig opmærksomhed på risikosituationslægemidler ifølge Patientombuddet; prioritere, planlægge, varetage og koordinere kompleks sygepleje til 1 -2 patienter, hvor sygdom, behandling og patientens situation og perspektiv alle indgår i tilrettelæggelsen; kan samarbejde med patient og pårørende om tilrettelæggelse af forløbet under inddragelse af deres ressourcer; under vejledning samarbejde på tværs af primær og sekundær sundhedssektor i forbindelse med indlæggelse, overflytning og udskrivelse med henblik på kontinuitet, sammenhængende forløb og patientsikkerhed.			
Pensum: 350 + 180 sider			
Lektioner: 50			

Sygepleje til patienter med cancer

Indhold:

Patienter med cancer, sygepleje i forbindelse med cancer samt palliativ sygepleje. Med fokus på inddragelse af patientens situation og perspektiv.

Omfang: 15 lekt.

Pensum: 103 sider

Litteratur:

Augustussen, Mikaela; Hounsgaard, Lise; Pedersen, Michael Lyng; Sjøgren, Per & Helle Timm (2017) Relatives' level of satisfaction with advanced cancer care in Greenland – a mixed methods study, *International Journal of Circumpolar Health*, 76:1, 1335148 [Full article: Relatives' level of satisfaction with advanced cancer care in Greenland – a mixed methods study \(tandfonline.com\)](https://doi.org/10.1111/ecc.12843) Hentet d. 9/11-2022 (8 s.)

Augustussen M, Pedersen ML, Hounsgaard L, Timm H, Sjøgren P. (2018). Development of health-related quality of life and symptoms in patients with advanced cancer in Greenland. *Eur J Cancer Care (Engl)*:e12843. doi: 10.1111/ecc.12843. [Development of health-related quality of life and symptoms in patients with advanced cancer in Greenland - Augustussen - 2018 - European Journal of Cancer Care - Wiley Online Library](https://doi.org/10.1111/ecc.12843) Hentet d. 9/11-2022. (6 s.)

Augustussen, Mikaela, Helle Timm, og Lise Hounsgaard. 2018. "Palliation til kræftpatienter i Grønland - set fra sundhedsprofessionelles perspektiv". *Nordisk sygeplejeforskning* 8 (03): 230–45. <https://doi.org/10.18261/issn.1892-2686-2018-03-06> Hentet d. 9/11-2022 (5 s.)

Tobiassen, Midjord Camilla; Elsborg, Juhl Anne-Marie (2017). Sygepleje til mennesker med kræft. I: Malling Charlotte, Hjortsø Marianne (red.): *Sygeplejebogen 3, Komplex sygepleje*. Gads Forlag. S. 285-300. (15 s.)

Spile, Marianne (2017): Sygepleje til patienter med palliativbehov. I: Malling Charlotte, Hjortsø Marianne (red.): *Sygeplejebogen 3, Komplex sygepleje*. Gads Forlag, s. 305-319. (14 s.)

Ågard, A. S., Bregnballe, V. & Seibæk, L. (2017): Pårørende og patientinvolvering. I: Hoffmann, P. K. & Fredskild, T. U. (red.). *Patientinddragelse i praksis – erfaringer, metoder og perspektiver*. 1. udgave. Gads Forlag, København. S. 65-84 (19 s.)

Holt, K. A., Sørensen, H. H., & Juhl, R. I. (2017): Patientinddragelse i kræftbehandling via individuel behovsafklaring og målsætning. I: Hoffmann, P. K. & Fredskild, T. U. (red.). *Patientinddragelse i praksis – erfaringer, metoder og perspektiver*. 1. udgave. Gads Forlag, København. S. 115-140 (25 s.)

Travelbee, J. (2010). Kap. 7: Begrebet Håb. *Mellemmenneskelige aspekter i sygepleje*. København, Munksgaard Danmark: 107-113 (7 s.) (Semesterhylde)

Travelbee, J. (2010). Kap. 8: Sygdom og lidelse som menneskelige erfaringer. *Mellemmenneskelige aspekter i sygepleje*. København, Munksgaard Danmark: 115-120 (5 s.) (Semesterhylde)

Supplerende litteratur:

Olesen I, Hansen NL, Ingemann C, Lundblad A, Larsen CVL. Kap. 4: Brugernes stemmer. Rapport: *Brugernes oplevelse af det grønlandske sundhedsvæsen 2020*. SDU. s. 26-43 (17 s.)

<https://www.sdu.dk/da/sif/rapporter/groenland>

Hentet 11/11-2022

Lindrende sygepleje & patientinddragelse

Indhold: Lindrende sygepleje med inddragelse af patientens sygdom og behandling

Omfang: 4 lekt.

Pensum: 39 sider

Seibæk, L. (2020). Patientinddragelse i klinisk hospitalspraksis. I: Aagaard, T. & Hounsgaard, L. (red.): *Menneske - Sundhed, Samfund & Kultur*. 1. udgave, Aarhus, Klim forlag. s. 149-160 (11 s.)

Juuso, P. (2020). The connection to nature as an aid to recovery in the Circumpolar North. I: Aagaard, T. & Hounsgaard, L. (red.): *Menneske - Sundhed, Samfund & Kultur*. 1. udgave, Aarhus, Klim forlag. s. 185-195 (10 s.)

Schlütter, M. & Hounsgaard, L. (2020). Når helbredet svigter i alderdommen – ældres møde med uvished i behandlingsforløb i det grønlandske sundhedsvæsen. I: Aagaard, T. & Hounsgaard, L. (red.): *Menneske - Sundhed, Samfund & Kultur*. 1. udgave, Aarhus, Klim forlag. s. 263-282 (19 s.)

Smertelindring og smertebehandling

Indhold: Gennemgang af smertefysiologien.

Omfang: 3 lekt.

Pensum: 32 sider

Pedersen, Anne-Lisbeth og Fuhlendorff, Britta (2018): Smerte´. I: Jastrup, Susanne og Rasmussen, Dorte Helving. (Red.): *Klinik – grundbog i sygepleje*. 2. udgave. Munksgaard. København. S.397-429 (32 s.)

Mediceringivning, infusioner og transfusioner samt rammeordination og rammedelegering

Indhold: Øvelser i administrering af medicin. Sygeplejerskens ansvars- og kompetenceområder ift., administrering af medicin og transfusioner.

Omfang: 9 lekt.

Pensum: 90 sider

Bergstrøm, G (2019): Injektionsgivning. I: Maglekær, K & Veje, P (red.) *Sygeplejeprocedurer og – teknikker*. 3. udgave. København, Gads forlag. s. 177-190 (13 s.).

Maglekær, M (2019): Mediceringivning. I: Maglekær, K & Veje, P (red.) *Sygeplejeprocedurer og – teknikker*. 3. udgave. København, Gads forlag. s. 245-262 (17 s.).

Maglekær, M (2019): Anlæggelse af perifert venekateter og subkutan kanyle. I: Maglekær, K & Veje, P (red.) *Sygeplejeprocedurer og – teknikker*. 3. udgave. København, Gads forlag. s. 191-200 (19 s.).

Hallin, S. (2019): Kap. 30: Infusionsvæsker og -koncentrater. I: Olsen, I; Piilgaard, S.(red.): *Farmakologi – Hånden på hjertet*. 3.udgave. København, Munksgaard. s. 637-649 (12 s.)

Glaas, H, G. (2017): Kapitel 12: Transfusion. I: Bay, J. et al (red.): *Immunologi og transfusionsmedicin*. 4. udgave. København, Munksgaard. s. 245-264 (19 s.)

Brask-Gybel, M. (2017): Kapitel 13: Transfusionskomplikationer. I: Bay, J. et al (red.): *Immunologi og transfusionsmedicin*. 4. udgave. København, Munksgaard. s. 267-288 (21 s.)

[Vejledninger \(nun.gl\)](#) – vejledning om Blodtransfusion (2 s.). Hentet 11/11-2022

- **OBS: se/gense også pensum fra farmakologi undervisning som supplerende litteratur.**

Obligatorisk studieaktivitet i simuleret kontekst i form af:

- Øvelse i medicingivning, herunder injektioner og anlæggelse af PVK.
- Øvelse i infusioner og transfusioner.
- Øvelse i rammeordination og rammedelegering.
- Øvelse i at vejlede en patient til at følge ordineret lægemiddelbehandling.

Akutte tilstande

Indhold: Akutte tilstande som kan opstå på sygehuset.

Omfang: 6 lekt.

Pensum: 58 sider

Jastrup, S (2021): Kap. 1: Den akut og kritisk syge patient. I: Jastrup, S. (red.): *Akut sygepleje*. 3. udgave. København, Munksgaard. s. 19-34 (15 s.) (**obs sidetal**)

Gregersen, M. & Pedersen, J (2021): Kap. 9: Det akut syge barn. I: Jastrup, S. (red.): *Akut sygepleje*. 3. udgave. København, Munksgaard. s. 155-182 (27 s.) (**obs sidetal**)

Gregersen, M. & Pedersen, J (2021): Kap. 10: Akut sygdom hos ældre. I: Jastrup, S. (red.): *Akut sygepleje*. 3. udgave. København, Munksgaard. s. 183-202 (19 s.) (**obs sidetal**)

Kompleks sygepleje, herunder prioritering af flere, samtidige behov

Indhold: Komplekse problemstillinger som kan opstå i praksis

Omfang: 7 lekt.

Pensum: 50 sider

Nøddeskou, L. H. & Fjordskov, V. B. (2017): Sygepleje til patienter med medicinske gastro enterologiske sygdomme. I: Mallings Charlotte, Hjortsø Marianne (red.): *Sygeplejebogen 3, Komplex sygepleje*. Gads Forlag, s. 205-225. (20 s.)

Mathiesen, L. & Jastrup, S (2021): Kap. 7: Væskebehov hos den akut syge patient. I: Jastrup, S. (red.): *Akut sygepleje*. 3. udgave. København, Munksgaard. s. 131-142 (11 s.) (**obs sidetal**)

Villadsen, Dorte B. (2019): Sondeernæring. I: Maglekær, Karen Magrethe og Veje, Pia Lysdal (red.). *Sygeplejebogen 5- Procedure og teknikker*, 3. udgave. København, Gads forlag, s. 162-169 (7 s.)

Bergstrøm, G. (2019): Vandladning. I: Maglekær, Karen Magrethe og Veje, Pia Lysdal (red.). *Sygeplejebogen 5- Procedure og teknikker*, 3. udgave. København, Gads forlag, s. 136-148 (12 s.)

Obligatorisk studieaktivitet i form af øvelser i demostuen med bl.a., anlæggelse af v-sonde, anlæggelse af KAD og opsætning af iv-væske i simuleret kontekst.

Præ- og postoperativ sygepleje

Indhold: Præ- og postoperativ sygepleje. Kvalme, mobilisering, smerter osv., samt sårpleje.

Omfang: 6 lekt.

Pensum: 44 sider

Bergstrøm, G (2019): Forbindingsskift. I: Maglekær, Karen Magrethe og Veje, Pia Lysdal (red.): *Sygeplejebogen 5- Procedure og teknikker*, 3. udgave. København, Gads forlag, s. 225-232 (6 s.)

Maglekær, K (2019): Præ-, per- og postoperativ sygepleje. I: Maglekær, Karen Magrethe og Veje, Pia Lysdal (red.): *Sygeplejebogen 5- Procedure og teknikker*, 3. udgave. København, Gads forlag, s. 201-224 (23 s.)

Bunder, K. L., Nielsen, L. B. (2017): Sårbehandling I: Malling C., Hjortsø M. (red.): *Sygeplejebogen 3, Komplex sygepleje*, 5. udgave. København, Gads Forlag, s. 265-281. (16 s.)

Obligatorisk studieaktivitet i form af øvelse i at udføre sårpleje.

Sygdomslære del 2

Mål:

At den studerende på baggrund af viden om anatomi og fysiologi kan formulere viden om patofysiologiske tilstande i forbindelse med akut eller kritisk opstået sygdom. At den studerende kan redegøre for udvalgte almindeligt forekommende sygdomme, herunder misbrugssygdomme og omsorgssvigt. At den studerende kan nævne ætiologi, kliniske og parakliniske manifestationer, som danner baggrund for diagnosticering, behandling og pleje. At den studerende kan anvende sin viden i forhold til børn, voksne og ældre samt kan medvirke ved profylakse.

Indhold:

Kurset fokuserer inden for alle aldersgrupper på de hyppigst forekommende somatiske sygdomme. Kursets indhold vil hovedsagelig have reference til organsystemer som endokrine organer, nyrer og urinveje, mave-tarm-kanal, centralnervesystemet og kvindelige kønsorganer.

Omfang: 60 lekt.

Pensum: ca. 500 sider

Infektionssygdomme:

Omfang: 4 lektioner.

Pensum: 32 sider.

Østergaard, L. (2019): Infektionssygdomme. I: Aziz, A (red.): *Sygdomslære – Menneskekroppen*. 2. Udgave, Gads Forlag, København. s. 506-514 (8 s.)

Vestergaard, C (2019): Sygdomme i huden (Infektioner i huden). I: Aziz, A (red.): *Sygdomslære – Menneskekroppen*. 2. Udgave, Gads Forlag, København. s. 375-382 (7 s.)

Vejledning – om anmeldelse af AIDS og indberetning af HIV- antistof undersøgelse og Hiv positive fund, [Vejledninger \(nun.gl\)](#) Hentet 11/11-2022

Landslægeembedet (2016): Vejledning vedrørende diagnostik, behandling, anmeldelse og profylaktiske forholds-regler (herunder behandling) af meningokok meningit/sepsis & andre former for purulent meningit (4.s) [Vejledninger \(nun.gl\)](#) Hentet 11/11-2022

Rex, Karsten Fleischer; Andersen, Stig; Krarup, Henrik Bygum (2015): Hepatitis B among Inuit: A review with focus on Greenland Inuit, *World J Hepatol.* 2015 May 28; 7(9): 1265–1271. Published online 2015 May 28. doi: 10.4254/wjh.v7.i9.1265, (11 s.) <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4438501/> Hentet 11/11-2022

Tuberkulose

Omfang: 4 lektioner.

Pensum: ca. 40 sider.

Departementet for sundhed (2017). *National TB strategi 2017-21*, <https://nun.gl/-/media/landslaegeembedet/udgivelser/tuberkulose/den-nationale-tb-strategi-2017-21/dknationaltbstrategi20172021.pdf?la=da> s. 5-29. (24 s.) Hentet 11/11-2022

Viborg, A (2019): Respirationssystemet. I: Viborg, A og Thorup, A (red.): *Sygdomslære – hånden på hjertet*. 3.udgave. Munksgaard, København. s. 147-148. (2 s.)

Landslægeembedet (2018): *Tuberkulose - Diagnostik, behandling, kontrol og anmeldelse samt kontaktopsporing, vaccination og forebyggelse*. Findes på nun.gl under "5. Individuelle indberetninger af smitsomme sygdomme" [Skemaer til indberetninger mv \(nun.gl\)](#) s. 2-15 (13 s.) Hentet 11/11-2022

Øre-næse-hals-sygdomme

Indhold: Øresygdomme, Næse og bihulesygdomme, sygdomme i strube og trachea.

Omfang: 4 lektioner.

Pensum: ca. 21 sider.

Ovesen, T (2019): Øre-næse-hals-sygdomme. I: Aziz, A (red.): *Sygdomslære – Menneskekroppen*. 2. Udgave, Gads Forlag, København. s. 388-409 (21 s.)

Demant M, Larsen CVL, Homøe P. *Parental perceptions and management strategies for otitis media in Greenland*. *Int J Pediatr Otorhinolaryngol.* 2019 Oct; 125:15-22. doi:10.1016/j.ijporl.2019.06.013. Link: [Parental perceptions and management strategies for otitis media in Greenland - PubMed \(nih.gov\)](#) Hentet 11/11-2022

Mave/tarm/Gas-kir

Indhold: Fordøjelsessystemet

Omfang: 4 lektioner.

Pensum: 58 sider.

Wium-Andersen og Selem Oslem (2019): Kap. 9: Fordøjelsessystemet I: Arne Lykke og Anette Walsøe Thorup (red.): *Sygdomslære – hånden på hjertet*. Munksgaard, København. s. 288-346 (58 s.)

Neurologi

Indhold: Apoplexia cerebri. Demens og degenerative sygdomme, Parkinsonisme, Epilepsi. Hovedpine.

Omfang: 8 lektioner.

Pensum: 69 sider.

Torup, Lars; Torup, Walsøe Annette (2019): Nervesystemet I: Arne Lykke og Anette Walsøe Thorup (red.): *Sygdomslære – hånden på hjertet*. 3. udave. Munksgaard, København. s.391-460 (69 s.)

Urologi

Indhold: Forstyrrelser i væskebalancen, nyreinsufficiens, glomerulonephritis, pyelonephritis, nephropati, nefrolithiasis, ureterolithiasis, blære dysfunktion, cystitis, forstørret prostata.

Omfang: 4 lektioner.

Pensum: 39 sider.

Lauridsen, Vahr, Susanne (2019): Nyrer og Urinveje I: Arne Lykke og Anette Walsøe Thorup (red.): *Sygdomslære – hånden på hjertet*. 3.udgave. Munksgaard, København. s. 351-390. (39 s.)

Endokrinologi

Indhold: Udredning ved endokrine sygdomme.

Omfang: 4 lektioner.

Pensum: 38 sider.

Torup, Walsøe Anette (2019): Hormonsystemet I: Arne Lykke og Anette Walsøe Thorup (red.): *Sygdomslære – hånden på hjertet*. 3.udgave. Munksgaard, København. s. 463-501 (38 s.)

Gynækologi og specifikke sygdomme hos manden

Indhold: Udredning ved kønsorganernes sygdomme.

Omfang: 4 lektioner

Pensum: 36 sider

Nilas, Lisbeth (2019): Kønsorganer I: Arne Lykke og Anette Walsøe Thorup (red.): *Sygdomslære – hånden på hjertet*. 3. udgave. Munksgaard, København. s.503-539. (36 s.)

Reumatologi og ortopædisk kirurgi

Indhold: Udredning ved reumatologiske lidelser.

Omfang: 4 lektioner.

Pensum: 29 sider.

Wium-Andersen Marie og Selim Ozel (2019): Bevægeapparatet I: Arne Lykke og Anette Walsøe Thorup (red.): *Sygdomslære – hånden på hjertet*. 3.udgave. Munksgaard, København. s.541-570. (29 s.)

Cancer

Omfang: 8 lektioner.

Pensum: 60 sider.

Torup, Walsøe Annette (2019): Livsstil. I: Arne Lykke og Anette Walsøe Thorup (red.): *Sygdomslære – hånden på hjertet*. Munksgaard, København. s.91-128. (37 s.)

Svartá, D. & Wiskum Lygten Larsen, C. (2020): Kap. 4. Kræftudvikling. *Evaluering af kræftplan 2013 – Status på kræftområdet i Grønland*. Statens Institut for Folkesundhed, SDU. København. s. 21-27 (6 s.)
[Evaluering af Kræftplan 2013 \(sdu.dk\)](#) Hentet 11/11-2022

Svartá, D. & Wiskum Lygten Larsen, C. (2020): Kap. 7. Resultater fra journal gennemgang. *Evaluering af kræftplan 2013 – Status på kræftområdet i Grønland*. Statens Institut for Folkesundhed, SDU. København. s. 34-45 (10 s.)
[Evaluering af Kræftplan 2013 \(sdu.dk\)](#) Hentet 11/11-2022

Augustussen M, Pedersen ML, Hounsgaard L, Timm H, Sjøgren P (2018). Development of health-related quality of life and symptoms in patients with advanced cancer in Greenland. *Eur J Cancer Care (Engl): Development of health-related quality of life and symptoms in patients with advanced cancer in Greenland - Augustussen - 2018 - European Journal of Cancer Care - Wiley Online Library* Hentet 11/11-2022

Dermatologi og venerologi

Indhold: Udredning af dermatologiske lidelser og venerologi.

Omfang: 4 lektioner

Pensum: 33 + 42 sider

Kap 24. I: Agner, Tove; Bygum, Anette; Iversen, Lars; Lomholt, Hans Bredsted. (red.): *Klinisk dermatologi og venerologi*. København, Munksgaard. S. 265-307 (42 s.) (Semesterhylde).

Wium-Andersen, Marie Kim og Özel, Selim. I: Arne Lykke og Anette Walsøe Thorup (red.): *Sygdomslære – hånden på hjertet*. Munksgaard, København. s. 253-286 (33 s.).

Oftalmologi

Indhold: Udredning af øjenlidelser.

Omfang: 4 lektioner

Pensum: Emne

Sidetal

Øjets opbygning	13-19 til og med 1. spalte
Anamnese og obj. unders	52-60
Keratit	84-86
Conjunktivitis	89-93
Glaukom	96-97 + 105-109
Akut rødt øje	278-286
Synsforstyrrelser	287-296
Traumer	297-304

I alt 58 sider

Generel anamnese

Indhold:

Omfang 4 lektioner

Pensum: 14 sider

Hilsted, J (2016): *Basisbog i medicin og Kirurgi*. 6 udgave. Munksgaard s. 25-39 (14 s.)

Farmakologi

Mål:

At den studerende kan nævne væsentlige dele af lægemiddellovgivningen. At den studerende kan forklare og agere indenfor sygeplejerskens juridiske ansvar og kompetence i forbindelse med administration af medicin til patienter.

At den studerende kan nævne virkningsmekanisme, virkninger, bivirkninger og interaktioner for en række hyppigt anvendte lægemidler og kan søge viden om dette, og at den studerende kan forklare dette med inddragelse af viden om fysiologi og sygdomslære. At den studerende kan anvende viden om almen farmakologi og klinisk farmakologi til at observere, vurdere, reagere, handle og reflektere i forhold til medicin håndtering, rammeordination og rammedelegering.

At den studerende kan anvende diverse omregningsprincipper/metoder i medicinregning samt kan fremvise en bestået test i dette.

At den studerende kan håndtere lægemidler, der kræver særlige sikkerhedsforanstaltninger.

Indhold:

Kurset indeholder almen farmakologi og en række hyppigt anvendte lægemidlers virkningsmekanisme, bivirkninger og interaktioner samt medicinregning og sygeplejerskens ansvar og kompetence.

Almen farmakologi. Lægemidlers virkningsmekanisme, bivirkninger og interaktioner for en række hyppigt anvendte lægemidler. Lægemiddelformer og administrationsområder.

Farmakokinetik og farmakodynamik.

Ansvar, kompetence og lovgivning ift., ordinationer, uddeling af medicin fra apotek, depot og sygeplejestation. Medicinregning samt øvelse i medicinregning.

Børn og lægemiddelregning. Generelle regnemetoder samt centrale begreber i lægemiddelregning.

Lovgivning om arbejdsmiljø og arbejdsbeskyttelse forebyggelse af miljøforurening. Hovedgruppe A-L.

Omfang: 40 lekt.

Pensum: 400 s.

Bek S., Bjeld B., Olsen I (2020): *Lægemiddelregning*. 3.udgave. København, Munksgaard. s. 11-51 (40 s.)

Olsen, I. (2019): Kap 1: Farmakologi. I: Olsen, I; Piilgaard, S.(red.): *Farmakologi – Hånden på hjertet*. 3.udgave. København, Munksgaard. s. 29-40 (21 s.)

Olsen, I. & Hallin, S. (2019): Kap. 2: Farmakokinetik. I: Olsen, I; Piilgaard, S.(red.): *Farmakologi – Hånden på hjertet*. 3.udgave. København, Munksgaard. s. 41-72 (21 s.)

Olsen, I. (2019): Kap. 3: Farmakodynamik. I: Olsen, I; Piilgaard, S.(red.): *Farmakologi – Hånden på hjertet*. 3.udgave. København, Munksgaard. s. 73-82 (9 s.)

Olsen, I. & Hallin, S. (2019): Kap. 4: Lægemiddelbivirkninger. I: Olsen, I; Piilgaard, S.(red.): *Farmakologi – Hånden på hjertet*. 3.udgave. København, Munksgaard. s. 85-98 (13 s.)

Olsen, I. (2019): Kap. 5: Lægemiddelinteraktioner. I: Olsen, I; Piilgaard, S.(red.): *Farmakologi – Hånden på hjertet*. 3.udgave. København, Munksgaard. s. 99-110 (11 s.)

Olsen, I. (2019): Kap. 6: Lægemedeldosering. I: Olsen, I; Piilgaard, S.(red.): *Farmakologi – Hånden på hjertet*. 3.udgave. København, Munksgaard. s. 111-122 (11 s.)

Olsen, I. (2019): Kap. 7: Lægemedelformer. I: Olsen, I; Piilgaard, S.(red.): *Farmakologi – Hånden på hjertet*. 3.udgave. København, Munksgaard. s. 123-156 (33 s.)

Hallin, S. (2019): Kap. 8: Ansvar og kompetence. I: Olsen, I; Piilgaard, S.(red.): *Farmakologi – Hånden på hjertet*. 3.udgave. København, Munksgaard. s. 157-176 (23 s.)

Hallin, S. (2019): Kap. 10: Lægemedeldispensering. I: Olsen, I; Piilgaard, S.(red.): *Farmakologi – Hånden på hjertet*. 3.udgave. København, Munksgaard. s. 201-220 (19 s.)

Hallin, S. (2019): Kap. 11: Lægemedeladministration. I: Olsen, I; Piilgaard, S.(red.): *Farmakologi – Hånden på hjertet*. 3.udgave. København, Munksgaard. s. 221-256 (35 s.)

Hallin, S. (2019): Kap. 12: Lægemedelopbevaring. I: Olsen, I; Piilgaard, S.(red.): *Farmakologi – Hånden på hjertet*. 3.udgave. København, Munksgaard. s. 257-272 (15 s.)

Hallin, S. (2019): Kap. 13: Lægemedelleksponering og medicinaffald. I: Olsen, I; Piilgaard, S.(red.): *Farmakologi – Hånden på hjertet*. 3.udgave. København, Munksgaard. s. 273-287 (12 s.)

Hallin, S. (2019): Kap. 14: Medicinfejl. I: Olsen, I; Piilgaard, S.(red.): *Farmakologi – Hånden på hjertet*. 3.udgave. København, Munksgaard. s. 289-306 (16 s.)

Hallin, S. (2019): Kap. 17: Medicingivning i forskellige kontekster. I: Olsen, I; Piilgaard, S.(red.): *Farmakologi – Hånden på hjertet*. 3.udgave. København, Munksgaard. s. 333-347 (15 s.)

Hallin, S. (2019): Kap. 18: Lægemedelbehandling til risikogrupper. I: Olsen, I; Piilgaard, S.(red.): *Farmakologi – Hånden på hjertet*. 3.udgave. København, Munksgaard. s. 349-360 (11 s.)

Lægemedelkomiteen (2011): *Lægemidler i Grønland 2015-16*.

[Lovlige lægemidler, indførsel og udlevering \(peqqik.gl\)](#) Hentet 11/11-2022

Landstingsforordning nr. 1 af 12. maj 2005 om lægemidler:

<http://lovgivning.gl/lov?rid=%7B2D13EB1A-8457-45D1-BECE-B53F81CDEF96%7D> Hentet 11/11-2022

Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 29 af 17. september 1993 om olie- og kemikalieaffald:

[Regelsæt database \(lovgivning.gl\)](#)

Hentet 11/11-2022

Landstingsforordning nr. 7 af 30. oktober 1995 om sygeplejerskers autorisation og virke: [Regelsæt database \(lovgivning.gl\)](#) Hentet 11/11-2022

For at kunne indstille sig til 4. semester prøve skal alle obligatoriske studieaktiviteter være godkendte, samt intern prøve på 3. semester være bestået.

Intern prøve i farmakologi

Individuel prøve.

Prøveform: Multiple choice i farmakologi og lægemiddelregning.

Prøven består med 90 % korrekte svar.

Varighed: 2 ½ time.

Hjælpemidler i form af bøger og noter er tilladt samt brug af relevante internetsider.

Formålet med prøven

Den studerende skal skriftligt kunne:

- Demonstrere færdighed i lægemiddelregning og omregningsprincipper.
- Udvide viden om sygeplejerskens ansvars- og kompetenceområder ift., farmakologi.
- Udvide viden om forskellige administrationsmåder og lægemiddelformer.
- Demonstrere viden om lægemidlers virkningsmekanisme, bivirkninger og interaktioner med inddragelse af viden om fysiologi og sygdomslære.

Praktiske studier:

Rammer under de kliniske studier:

- Fremmøde svarende til 320 timer
- Deltage i 3 studiesamtaler, samt en klinisk prøve.
- Pensum svarende til 300 sider ca. (180 i sygepleje), (20 i sygdomslære), (40 i farmakologi) og (60 i anatomi og fysiologi). Pensum for de enkelte fag er vejledende og der kan dispenseres for nogle af disse ved praktik fx i psykiatri.

Studiesamtaler:

Studiesamtalerne foregår mellem den kliniske vejleder, den studerende og underviser fra Institut for Sygepleje og Sundhedsvidenskab. De afholdes i henhold til beskrivelsen i portfolio se link for uddybelse: <https://uni.gl/media/5950384/portfolio-2019.pdf>

1. studiesamtale

Den første studiesamtale afholdes inden for den første uge, med fokus på:

- Faglige og personlige forudsætninger
- Læringsmuligheder og planlægning af forløbet med fokus på hele sygeplejerskens virksomhedsområde, dvs. udøvelse, formidling, ledelse og udvikling
- Læring i praksis med forskellige studiemetoder (portfolio, praktikstedsbeskrivelse).

Den studerende er ansvarlig for at udarbejde et studieredskab, der kan danne baggrund for samtalen og planlægningen af det videre forløb. Planen for det kliniske forløb frem til 2. studiesamtale skal sammenfattes af den studerende i portfolio. Det er den kliniske vejleders ansvar, at synliggøre for den studerende hvilke muligheder og hvordan, der kan arbejdes med de centrale temaer i praksis. Planen /referatet indsættes i den studerendes portfolio.

Følgende kan med fordel medtages:

Vedrørende fremmøde- og fraværsregler, så gælder de lokale retningslinjer på lige fod med øvrige ansatte på stedet. Dvs. eks. Ved gentagne for sent fremmøde, så kan den studerende få mundtligt advarsel, skriftligt advarsel og evt. bortvisning ved gentagne udeblivelser.

2. studiesamtale

2. Studiesamtale afholdes midt i forløbet og danner baggrund for planlægningen af sidste halvdel af den kliniske periode.

- Skriftlig evaluering fra den studerende skal være tilsendt til sygeplejelærer senest dagen før midtvejsevaluering.
- Den studerende og kliniske vejleder fremlægger midtvejsevaluering ud fra praktiklæringsmålene.
- Det skal være tydeligt, hvordan og på hvilket niveau den studerende arbejder med sine mål.
- Litteraturlisten drøftes.

Det gælder også for denne samtale, at den studerende skriftligt redegør for den fremadrettede plan. Planen indsættes i den studerendes portfolio. Der aftales dato for eksamen.

3. studiesamtale

3. studiesamtale er en evaluering af det kliniske forløb, der ligger efter eller i forlængelse af den kliniske prøve. Den studerende og klinisk vejleder deltager til samtalen.

Den studerende udfylder evalueringsskema af praktik samt praktiksted som forberedelse til samtalen.

Under samtalen kan den Kliniske Vejleder kommentere evalueringsskemaet, inden skemaet returneres til uddannelsesinstitutionen.

Evalueringsskemaet for klinikophold udfyldes og sendes til klinisk vejleder inden eksamen finder sted:

[Sygeplejerske | Grønlands Universitet](#)

Praktikken afsluttes med en klinisk prøve.

For at kunne indstille sig til 4. semester prøve skal alle interne prøver og obligatoriske studieaktiviteter samt 4. semester prøve i farmakologi og lægemiddelregning være bestået. Litteraturlisten sendes til kliniske vejleder og underviser fra instituttet senest en uge før den mundtlige del af prøven. Klinisk vejleder og underviser skal godkende, at de obligatoriske studieaktiviteter er gennemført samt litteraturlisten for at indstille den studerende til prøven.

Intern prøve på 4. semester:

Prøveform: Praktisk udførelse og mundtlig eksamination

Rammer: Prøven forløber over to dage

Bedømmelse: Begge dele af prøven bedømmes samlet ud fra GGS. Intern censur

Dag 1: Består af en praktisk del, hvor den studerende følges af klinisk vejleder.

Den praktiske del af prøven gennemføres dagen før den mundtlige del af prøven:

- Den studerende tildeles en til to patienter alt efter kompleksitet om morgenen for den kliniske del af prøven.
- Den studerende har efterfølgende 30 minutter til at foretage dataindsamling og planlægge dagens sygepleje.
- Den studerende varetager i løbet af de næste 2 timer pleje og medicindispensering og administrering til den/de udvalgte patienter. Den studerende sikrer at der bliver givet informeret samtykke til den ordinerede medicinske behandling og informerer om: lægemiddel, indikation, bivirkninger osv. Der dokumenteres skriftligt og gives rapport til den, der overtager den studerendes patient/patienter efterfølgende.

Dag 2: Den mundtlige del hvor klinisk vejleder (eksaminator) og underviser fra instituttet (censor) fungerer som henholdsvis eksaminator og censor. Klinisk vejleder stiller eksamensspørgsmålene og underviser kan stille uddybende spørgsmål.

- Den studerende starter med et 10 minutters oplæg.
- Herefter eksamineres der i 20 min med udgangspunkt i den studerendes præsentation samt den praktiske del af prøven. Der kan ligeledes stilles spørgsmål til den litteratur, den studerende har fremført i sin litteraturliste.

I den studerendes mundtlige oplæg indgår følgende:

- En kort præsentation af patient/patienter – indlæggelsesårsag samt diagnose.

Semesterbeskrivelse

4. Semester

- Uddybning af patientens primære medicinske behandling i forhold til udvalgte lægemidler – herunder virkning og mulige bivirkninger, samt refleksion over patientens behov for undervisning/vejledning.
- Evne til at reflektere fagligt over prioriteringen af de sygeplejefaglige handlinger, der blev foretaget i plejen.

Eksaminator og censor voterer i maks. 15 minutter og giver herefter tilbagemelding til den studerende. Den studerende modtager en karakter, der afspejler opfyldelsen af semesterets mål.

Obligatoriske studieaktiviteter i praktik:

- Lave en praksisbeskrivelse med præsentation af en patient herunder den konkrete patients specifikke symptomer, undersøgelsesplan og resultater, indledt behandling, behandlingsstatus.
- Under vejledning og med stigende grad af selvstændighed, udvise evne til at dokumentere sygepleje i EPJ.
- Deltage i anlæggelse og pleje af ventrikelsonde, PVK og KAD (Hvis dette er muligt på praktiksted).
- Øvelse i klinisk beslutningstagen med stigende grad af selvstændig anvendelse af sygeplejeprocessen med fokus på den komplekse patient, der inddrages sygdoms- og behandlingsperspektivet samt patientens egne ønsker for forløbet.
- Under vejledning og med stigende grad af selvstændighed, varetage dispensering og administrering af lægemidler til 1-2 patienter afhængig af kompleksitet.
- Anvende diverse omregningsprincipper/metoder i medicinregning.
- Under vejledning og med stigende grad af selvstændighed, varetage infusioner, transfusioner og injektioner, samt udvise kendskab til rammeordination og rammedelegering.
- Under vejledning, vurdere behov for sårpleje samt udføre sårpleje, samt dokumentere udført sårpleje og fremadrettet plan.
- Mundtlig refleksion omkring en udvalgt patients medicinske behandling herunder; stamdata og behandlingsdiagnose, ordinerede lægemidler, redegørelse for de ordinerede lægemidler mht. indikation, virkning, bivirkninger og interaktioner, der er observeret hos patienten, samt refleksion over patientens behov for undervisning/vejledning for at kunne følge den ordinerede behandling.
- Under vejledning øve samarbejde på tværs af sektorer i forbindelse med indlæggelse, overflytning og udskrivelse af patienter.

Læringsmål efter de teoretiske og praktiske studier:

- Anvende viden om de udvalgte dele af biokemien og fysiologien, som danner baggrund for forståelse af fysiologi, sygepleje, ernæring, farmakologi og sygdomslære.
- Observere, beskrive og forklare symptomer og patologiske fænomener hos konkrete patienter med komplekse problemstillinger.
- Gøre rede for sygeplejerskens juridiske ansvar og kompetence i forbindelse med dispensering og administrering af medicin til patienter.

- Gøre rede for udvalgte lægemidlers virkningsmekanisme, bivirkninger og interaktioner med inddragelse af viden om fysiologi og sygdomslære.
- Kunne observere, vurdere, reagere, handle og reflektere i forhold til medicinhandling, rammeordination og rammedelegering.
- Gøre rede for forskellige hovedgrupper af lægemidler (indikation, virkning, interaktion, bivirkninger)
- Under vejledning kunne reflektere over klinisk beslutningstagen med stigende grad af selvstændighed med fokus på den komplekse patient, med inddragelse af sygdoms- og behandlingsperspektiv samt inddragelse af patientens behov og ønsker for forløbet.

Evalueringsskema for praktik, 4. semester

Studerende:

Hold:

Obligatoriske studieaktiviteter - midler til at nå læringsmål	Målene er nået med få, uvæsentlige mangler	Målene er nået med en del mangler	Målene er nået på et minimalt acceptabelt niveau	Målene er ikke nået
Lave en praksisbeskrivelse med præsentation af en patient herunder den konkrete patients specifikke symptomer, undersøgelsesplan og resultater, indledt behandling, behandlingsstatus.				
Under vejledning og med stigende grad af selvstændighed, udvise evne til at dokumentere sygepleje i EPJ.				
Deltage i anlæggelse og pleje af ventrikelsonde, PVK og KAD (Hvis dette er muligt på praktiksted).				
Øvelse i klinisk beslutningstagen med stigende grad af selvstændig anvendelse af sygeplejeprocessen med fokus på den komplekse patient, der inddrages sygdoms- og behandlingsperspektivet samt patientens egne ønsker for forløbet.				
Under vejledning og med stigende grad af selvstændighed, varetage dispensering og administrering af lægemidler til 1-2 patienter afhængig af kompleksitet.				
Anvende diverse omregningsprincipper/metoder i medicinregning				
Under vejledning og med stigende grad af selvstændighed, varetage infusioner, transfusioner og injektioner, samt udvise kendskab til rammeordination og rammedelegering.				
Under vejledning, vurdere behov for sårpleje samt udføre sårpleje, samt dokumentere udført sårpleje og fremadrettet plan.				
Mundtlig refleksion omkring en udvalgt patients medicinske behandling herunder; stamdata og behandlingsdiagnose, ordinerede lægemidler, redegørelse for de ordinerede lægemidler mht. indikation, virkning, bivirkninger og interaktioner, der er observeret hos patienten, samt refleksion over patientens behov for undervisning/vejledning for at kunne følge den ordinerede behandling.				
Under vejledning, øve samarbejde på tværs af sektorer i forbindelse med indlæggelse, overflytning og udskrivelse af patienter.				